

JESAJA

28-29

God oordeelt het afvallige Jeruzalem
en bouwt een nieuw Sion op Christus
als hoeksteen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/28-29

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De weeën als tegenstelling van zegen	2 min	4
2	Van het oordeel over Efraïm naar Juda	2 min	5
3	Jeruzalems val en de messiaanse orde	3 min	6
4	Efraïms val en het bewaarde overblijfsel	3 min	8
5	Dronken leiders in Jeruzalem	2 min	10
6	Spot met Jesaja als kinderlijke taal	4 min	11
7	Vreemde taal als teken van oordeel	3 min	13
8	Paulus over tongen als teken	2 min	15
9	Pinksteren als waarschuwing voor oordeel	3 min	16
10	Gods verworpen boodschap van rust	4 min	17
11	Een doodsverbond tegenover Gods fundament	3 min	20
12	Het nieuwe Sion gebouwd op Christus	4 min	21
13	Christus als verworpen hoeksteen	3 min	24
14	De gesel en de uitgestelde ondergang	2 min	25

15	Valse rust en een voorwaardelijk oordeel	3 min	26
16	Gods wijsheid in de gelijkenissen van de boer	4 min	28
17	Ariël en het vuur van Gods oordeel	5 min	30
18	De vijanden van Sion worden verijdeld	3 min	33
19	Geestelijke blindheid en het verzegelde boek	2 min	35
20	Lippendienst en de Pottenbakker	2 min	36
21	God keert de rollen om	2 min	38
22	Een nieuw volk hoort en begrijpt Gods woord	3 min	39
	Om verder te lezen		40

1

De weeën als tegenstelling van zegen

Laten we naar Jesaja hoofdstuk 28 gaan. Toen ik Jesaja in gedeelten opsplitste en die van titels voorzag, gaf ik dit gedeelte de weinigzeggende titel ‘De weeën’. Ik noem die titel weinigzeggend, omdat ‘de weeën’ je eigenlijk helemaal niet veel vertelt over de specifieke inhoud. Maar ik noemde het zo omdat van deze zes hoofdstukken — de hoofdstukken 28 tot en met 33 — er vijf met het woord ‘wee’ beginnen. En er staat nog een zesde wee midden in een van die hoofdstukken, in hoofdstuk 29, vers 15. Misschien had daar een hoofdstukindeling moeten komen. Maar ‘wee, wee, wee, wee, wee’ is de manier waarop deze hoofdstukken doorgaans beginnen.

Wee is natuurlijk meestal een soort uitroep van medelijden, of van ontzetting over een vreselijke ramp die iemand zal treffen. Jezus gebruikte het woord ‘wee’ als het tegenovergestelde van een zaligspreking. In Lukas 6 zei Hij:

Zalig bent u, armen, want van u is het Koninkrijk van God.

LUKAS 6:20

maar daarna zei Hij:

Maar wee u, rijken, want u hebt uw troost al ontvangen.

LUKAS 6:24

En Hij zei:

Zalig bent u die nu honger hebt, want u zult verzadigd worden.
Zalig bent u die nu huilt, want u zult lachen.

LUKAS 6:21

maar:

Wee u, die verzadigd bent, want u zult hongerlijden. Wee u die nu lacht, want u zult treuren en huilen.

LUKAS 6:25

In Lukas hoofdstuk 6 sprak Hij vier zaligsprekingen uit, gevolgd door vier weeën die daar het spiegelbeeld van waren. Wee is dus het tegenovergestelde van zalig. ‘Zalig ben je’ betekent dat je te benijden bent. ‘Wee’ betekent dat je beslist niet te benijden bent. Je verkeert in omstandigheden die niemand zich zou wensen.

2

Van het oordeel over Efraïm naar Juda

Het onderwerp van deze weeën is niet steeds precies hetzelfde. Soms gaat het over Israël, het noordelijke koninkrijk, maar meestal gaat het over Juda. In hoofdstuk 28 lijken de eerste zes verzen in feite over het noordelijke koninkrijk te gaan. Ze zijn waarschijnlijk geschreven vóór de val van Samaria. Er worden ons geen jaartallen gegeven, maar dit lijkt over de vernietiging van het noordelijke koninkrijk te gaan. Dat is echter beslist niet het hoofdonderwerp van deze hoofdstukken. Want het lijkt erop dat hij vanaf vers 7 van hoofdstuk 28 de voorgaande profetieën gebruikt om te zeggen: ‘En voor Juda geldt hetzelfde.’

In vers 7 staat in onze New King James:

Ook dezen hier zwalken van wijn, dwalen rond door sterkedrank. Priester en profeet zwalken door sterkedrank. Zij zijn opgeslokt door de wijn, zij dwalen rond door de sterkedrank. Zij zwalken bij het uitleggen van het visioen, zij struikelen tijdens hun gerechtelijke uitspraak.

JESAJA 28:7

Maar in Young’s Literal Translation staat er niet:

Ook zij hebben zich vergist, maar:

Ook dezen hebben zich vergist.

Het gaat om een andere groep, en blijkbaar is dat Juda, want in vers 14 zegt hij:

Daarom, hoor het woord van de HEERE, u, spotters, u, heersers over dit volk dat in Jeruzalem is!

JESAJA 28:14

Het is heel duidelijk dat de eerste zes verzen over Efraïm gaan. Dat is het noordelijke koninkrijk. Hij spreekt een wee over hen uit, maar dan staat er in vers 7:

Maar ook dezen, waarmee hij blijkbaar overgaat op de mannen van Juda en Jeruzalem. Voor hen geldt hetzelfde.

Hoewel Israël dus negatief ter sprake komt, lijkt het niet het hoofdonderwerp te zijn. De meeste hoofdstukken die volgen, zullen gaan over het wee over Jeruzalem. In deze hoofdstukken zullen we heel wat gevallen aantreffen van wat we in de voorgaande hoofdstukken hebben gezien: er wordt verwezen naar de vernietiging van Jeruzalem en naar het aanbreken van de messiaanse tijd.

3

Jeruzalems val en de messiaanse orde

Jeruzalem is in de geschiedenis natuurlijk tweemaal verwoest: eenmaal door de Babyloniërs in de tijd van Jeremia, in 586 voor Christus, en later, in het jaar 70 na Christus, door de Romeinen. Deze laatste verwoesting van Jeruzalem was de blijvende verwoesting. Toen Jeruzalem door Nebukadnezar werd verwoest, was dat uiteraard maar voor zeventig jaar. Uiteindelijk werd de stad herbouwd. Toen de tempel in het jaar 70 na Christus werd verwoest, is die nooit herbouwd. Sindsdien zijn er zo'n tweeduizend jaar verstreken, en hij is nog altijd niet herbouwd. Dat ziet er behoorlijk blijvend uit, en de Bijbel wijst erop dat het dat ook is.

Maar het is natuurlijk die tweede verwoesting van Jeruzalem die samenviel met het begin van het tijdperk van de Messias. Wanneer we dus passages lezen die deze twee met elkaar lijken te verbinden — de val van de oude stad en de vestiging van de messiaanse orde — dan verwijst die val van de oude stad waarschijnlijk naar het jaar 70 na Christus. De beschrijving zou natuurlijk van toepassing kunnen zijn op 586 voor Christus, toen de Babyloniërs Jeruzalem verwoestten. Maar omdat de val van de oude stad op deze manier met het messiaanse tijdperk wordt verbonden, gaat het waarschijnlijk om de definitieve vernietiging van de oude orde in het jaar 70 na Christus. Dat is mijn veronderstelling.

Jezus ondersteunt die zienswijze natuurlijk met wat Hij in Lukas 21 tegen Zijn discipelen zei:

Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

LUKAS 21:20

Dat zou natuurlijk in het jaar 70 na Christus zijn geweest. Vervolgens zegt Hij:

Want dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.

LUKAS 21:22

Jezus zei dus dat de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus de dagen van vergelding inluidde. In die dagen zouden de profetische godsspraken, alles wat geschreven stond, in vervulling gaan. Deze passages in Jesaja, waarvan we om andere redenen misschien al zouden hebben begrepen dat ze over het jaar 70 na Christus gaan, lijken ongetwijfeld te worden bevestigd door Christus' uitspraak dat ze inderdaad over het jaar 70 na Christus gaan.

We zien dus telkens die afwisseling: de oude orde eruit, de nieuwe erin. In veel gevallen begint het echter met kritiek op het volk van Juda of Israël in Jesaja's eigen tijd. De profeet sprak tenslotte tot zijn eigen generatie, en hij bracht Gods aanklacht tegen die generatie onder woorden. Maar terwijl hij dat deed, en zelfs wanneer hij over

een oordeel in de nabije toekomst sprak, ging hij vaak vervolgens over op een bespreking van de algehele vernietiging van Jeruzalem en de nieuwe orde. We hebben gezien dat passages over bevrijding, zelfs passages bij de profeten over bevrijding in de nabije toekomst, soms overgaan in een passage over het uiteindelijke behoud in Christus in het tijdperk van het Koninkrijk. Zo gaan ook passages over een oordeel in de nabije toekomst soms over in een beschrijving van het uiteindelijke oordeel dat het begin vormt van de messiaanse tijd. Maar het oordeel kwam over de oude orde.

4

Efraïms val en het bewaarde overblijfsel

In hoofdstuk 28, vers 1:

Wee de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm, en een verwelkende bloem, een schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei van hen die gevelde zijn door de wijn. Zie, de Heere heeft iemand die sterk en machtig is als een hagelstorm, een storm van verderf. Zoals een vloed van geweldige, alles wegspoelende wateren werpt hij ze hardhandig ter aarde. Met voeten zal vertrapt worden de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm. En de verwelkende bloem van zijn schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei zal zijn als een vroege vijg vóór de zomer: als iemand die ziet, slokt hij die meteen op uit zijn hand. Op die dag zal de HEERE van de legermachten tot een schitterende kroon en sierlijke krans zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, tot een geest van het recht voor wie zit om recht te spreken, en tot een kracht voor wie de strijd terugdringt naar de poort.

JESAJA 28:1-6

Blijkbaar zal er in Efraïm, of Israël, zelfs een overblijfsel zijn dat het overleeft. Zodra Samaria gevallen was, zouden zij ongetwijfeld, als ze konden, naar het zuiden zijn uitgeweken, waar ze zich bij Juda konden aansluiten. Maar er zouden er enkelen zijn. God bewaart altijd de weinigen die het overblijfsel vormen.

In het noordelijke koninkrijk is er nooit een goede koning geweest. Het zuidelijke koninkrijk had een paar goede koningen, maar voornamelijk slechte. In het noorden is er echter nooit een goede geweest. Toch was er in het noorden altijd een overblijfsel. In het noordelijke koninkrijk zei Elia:

Hij zei: Ik heb mij zeer voor de HEERE, de God van de legermachten, ingezet. De Israëlieten hebben immers Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood. Ik alleen ben overgebleven, en zij staan mij naar het leven om het mij te benemen.

1 KONINGEN 19:10

en God zei:

Maar Ik zal er in Israël zeventuizend overlaten, allen die de knieën niet gebogen hebben voor de Baäl, en allen van wie de mond hem niet gekust heeft.

1 KONINGEN 19:18

Dat was in Israël, in het noorden. In het noorden werden honderd profeten voor Izebel gered door een man die Obadja heette en aan het hof van de koning diende. Er was dus zelfs in het noorden een overblijfsel van godvrezende mensen. En God zegt dat dit overblijfsel bewaard zal blijven en dat God in hun leven zal blijven regeren.

Maar de stad gaat ten onder. De dronkaards zullen worden vertrapt. Blijkbaar werd dit uitgesproken in een tijd waarin het nog behoorlijk goed ging met Israël, voordat de Assyriërs waren aangekomen. De groene dalen waren namelijk vruchtbaar, de bloemen stonden in bloei en de mensen vierden feest, dronken, vermaakten zich en

waren zich van geen enkel gevaar bewust. De profetie moet dus zijn uitgesproken voordat er werkelijk zichtbare tekenen van gevaar waren. Daarom moest dit natuurlijk door God geopenbaard zijn, want de mens was niet in staat dit te voorzien.

5

Dronken leiders in Jeruzalem

Maar nadat hij deze dingen over Efraïm heeft gezegd, zegt hij vervolgens in vers 7:

Ook dezen hier zwalken van wijn, dwalen rond door sterkedrank. Priester en profeet zwalken door sterkedrank. Zij zijn opgeslokt door de wijn, zij dwalen rond door de sterkedrank. Zij zwalken bij het uitleggen van het visioen, zij struikelen tijdens hun gerechtelijke uitspraak.

JESAJA 28:7

Ik lees ‘these also’, zoals ik al zei, omdat vrijwel alle andere vertalingen het zo weergeven. Young’s Literal Translation is waarschijnlijk de meest letterlijke, en daar staat ‘these’. Ook de New American Standard, de ESV en de NIV — niet allemaal even goede vertalingen, maar ze weerspiegelen allemaal de opvatting van de moderne wetenschap over de Hebreeuwse tekst — zeggen hetzelfde: ‘these’, niet ‘they’.

Als er ‘they’ stond, zou het erop lijken dat hij nog steeds over dezelfde mensen spreekt als hiervoor. Maar nu brengt hij een tegenstelling aan. Ook deze mensen, deze mensen in Jeruzalem, maken dezelfde fout als Israël.

Ze zijn zo dronken dat ze over al hun tafels heen braken. Dit is een lieflijk tafereel van priesters en profeten, de geestelijke leiders van Juda. Het is gewoon een stel dronkaards, en kennelijk zijn ze dat op een walgelijke manier.

Wie kan Hij dan de kennis bijbrengen? Wie kan Hij dan het gehoorde doen begrijpen? Wie net van de moedermelk af zijn, wie net van de borst zijn afgehaald?

JESAJA 28:9

6

Spot met Jesaja als kinderlijke taal

Dit gedeelte dat ik zojuist heb gelezen, is voor uitleggers buitengewoon verwarrend, en terecht. Allereerst zie je in vers 10 dezelfde reeks woorden als in vers 13:

Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje.

JESAJA 28:10

Wat betekent dat? Dit stelt vertalers en uitleggers voor problemen.

Zoals het hier staat, zou je het gemakkelijk zo kunnen opvatten dat God regel op regel en voorschrift op voorschrift onderwijst, beetje bij beetje. Het zou misschien spreken over wat wij als voortschrijdende openbaring zouden beschouwen. God geeft niet alle informatie in één keer. Na verloop van tijd geeft Hij het ene, voortbouwend op wat Hij eerder heeft gegeven. En toch zijn uitleggers er tamelijk zeker van —

En ik weet niet of dit slechts een modeverschijnsel in de moderne wetenschap is, of dat hiervoor absoluut bewijs bestaat, maar de meeste uitleggers zijn het erover eens dat dit spot is. Deze Hebreeuwse woorden zouden afkomstig zijn van de spottende mannen van Jeruzalem, die de profeet bespotten. Nu is het niet duidelijk dat dit inderdaad zo is. Misschien is het in het Hebreeuws op de een of andere manier duidelijker, maar ik heb het gevoel dat dit speculatie is. Dit is echter de uitleg die de uitleggers eraan geven.

Ze zeggen dat de woorden van vers 9 de reactie zijn van de leiders van Jeruzalem op Jesaja zelf. Ze drijven de spot met hem:

Wie denkt hij wel dat hij iets kan leren? Wij zijn hier de leiders. Wij zijn de priesters en de profeten. Waarom zouden we naar deze man luisteren? Aan wie denkt hij zijn boodschap te kunnen uitleggen? Kinderen die net van de melk af zijn? Kinderen die net van de borst zijn? Denkt hij soms dat we baby's zijn? Denkt hij dat we niet wijs en volwassen zijn? Laat hem maar tegen kleine kinderen praten.

Dat wordt over het algemeen beschouwd als de strekking van dat specifieke vers.

Trouwens, in vers 14 staat inderdaad:

Daarom, hoor het woord van de HEERE, u, spotters, u, heersers over dit volk dat in Jeruzalem is!

JESAJA 28:14

Daarom kan het erop wijzen dat hij de spottende reactie van deze mannen op hem weergeeft. Er zijn misschien andere manieren om het uit te leggen, maar ik denk dat geleerden kiezen voor de uitleg die volgens hen het beste werkt, en misschien hebben ze gelijk. Ik sta niet altijd aan de kant van de geleerden. Soms denk ik dat ze te veel speculeren, maar ik weet niet zeker of ik een alternatief heb voor deze uitleg: dat de spottende mannen van Jeruzalem de spot drijven met Jesaja en zeggen:

Wie denk je hier iets te kunnen leren? Baby's? Wie denk je überhaupt iets te kunnen leren?

Maar dan luidt de volgende regel:

Want het ene voorschrift moet op het andere volgen, voorschrift op voorschrift, regel op regel, regel op regel.

In het Hebreeuws hebben deze woorden een bepaalde klank, en de woorden zijn 'tzav latzav, tzav latzav, kav lakav, kav lakav'. Je kunt horen dat daar enig rijm in zit. Er worden enkele basisklanken herhaald. Sommige geleerden, misschien wel de meeste,

beschouwen dit als een nabootsing van babytaal. Voor mij is dat niet duidelijk. Geen van mijn baby's zei: 'Kav lakav, kav lakav.' Zo praatten mijn baby's niet.

Maar er wordt gezegd dat dit de manier is waarop je een Hebreeuws kind het alfabet zou leren, en dat je het kind met die klanken leert om de klanken van een paar Hebreeuwse letters van het alfabet te maken. Ze hebben dus gezegd: 'Laat hij het maar aan de baby's leren.' En dan beginnen ze na te doen hoe je een baby het alfabet leert, misschien met typische babytaal. Dit is een van de verklaringen die voor deze vreemde passage worden gegeven: dat we in vers 10 in werkelijkheid de spottende mannen aan het woord hebben die Jesaja bespotten. Ze bootsen hem als het ware overdreven na, alsof hij tegen baby's praat, zoals ze aan het einde van vers 9 hadden geklaagd.

7

Vreemde taal als teken van oordeel

Nu hebben de woorden 'tzav latzav' en 'kav lakav' werkelijk een betekenis. Hier worden ze vertaald als:

Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje.

JESAJA 28:10

In de New American Standard staat in het Engels 'order on order, line on line': 'precept' is daar dus vervangen door 'order', terwijl 'line' is behouden. Young's Literal Translation heeft het vergelijkbare 'rule on rule, line on line'. De NIV parafraseert met 'do this, do that, a rule for this, a rule for that'. De King James, de New King James, de RSV en de ESV hebben vrijwel dezelfde Engelse formulering: 'precept upon precept, line upon line'. De HSV geeft deze woorden weer als 'gebod op gebod, regel op regel'.

Het is duidelijk dat deze woorden zoals ze er staan niets specifiek overbrengen, want ten eerste vormen ze geen volledige zin. Het zijn slechts klanken. Het is moeilijk te bepalen of de feitelijke betekenis van deze woorden — enerzijds voorschrift, bevel of

regel, en anderzijds regel — iets betekent, of dat het alleen maar klanken zijn die het spreken van een kind nabootsen. Maar als ze met dit soort woorden vertaald moeten worden, wat betekent het dan? Dat is echt, echt moeilijk.

Hij zegt in vers 11:

Ja, met belachelijke klanken en in een andere taal zal Hij tot dit volk spreken,

JESAJA 28:11

Paulus citeert dit vers nu op een nogal vreemde manier. Zoals Jesaja het kennelijk bedoelt —

— lijkt het op de Assyriërs te slaan. De Assyriërs spreken een andere taal dan de Joden, en God zal tot de Joden spreken doordat zij de Assyriërs in hun straten horen spreken. Ze zullen de Assyrische soldaten bevelen horen aannemen. Dat wil zeggen dat er in hun midden een vreemde taal gesproken zal worden. Dat zal Gods manier zijn om Zijn boodschap aan hen door te geven, in wezen hun ondergang. Dat lijkt werkelijk een verwijzing naar de Assyriërs te zijn.

In Jesaja 33, waar de messiaanse tijd en het verwijderen van onderdrukkers worden beschreven, staat in Jesaja 33:19:

Het onbeschaamde volk zult u niet meer zien, het volk met zo'n onbegrijpelijke taal dat je het niet begrijpen kunt, met die bespottelijke tongval; het is niet te verstaan.

JESAJA 33:19

Met andere woorden, het zal anders zijn dan bij de Joden in de tijd van Jesaja, tot wie God zou spreken door mensen met een stamelende tong, dat wil zeggen met spraak die voor hen onverstaanbaar was. In de messiaanse tijd, zegt hij, zal dat niet het geval zijn. Je vijanden zullen er niet zijn. God zal niet tot je spreken door invallers op je af te sturen.

8

Paulus over tongen als teken

Het probleem met dit vers is nu de manier waarop Paulus het citeerde. Ik veronderstel dat de moeilijkheid meer bij Paulus' citaat ligt dan bij het vers zelf. Het is moeilijk om precies te weten hoe Paulus hierover denkt, omdat hij tegen de gemeente spreekt over het juiste gebruik van de gave van het spreken in tongen in de samenkomst. In 1 Korinthe 14:20-21 zegt hij:

Broeders, word geen kinderen in uw denken, maar wees kinderlijk in de slechtheid, en word in uw denken volwassen. In de wet staat geschreven: Door mensen die een andere taal spreken, en door andere lippen zal Ik spreken tot dit volk, en ook dan zullen zij niet naar Mij luisteren, zegt de Heere.

1 KORINTHE 14:20-21

Dat is natuurlijk het citaat van het vers dat we behandelen. In feite voegt het gedeelten uit twee verzen van Jesaja 28 samen.

Hij zegt:

Zo zijn de andere talen dus tot een teken, niet voor hen die geloven, maar voor de ongelovigen, en zo is de profetie niet voor de ongelovigen, maar voor hen die geloven.

1 KORINTHE 14:22

Op de een of andere manier trekt Paulus uit het citeren van Jesaja's woorden de conclusie dat tongen dus een teken voor ongelovigen zijn. Het was in Jesaja's tijd beslist een teken voor de ongelovigen, waarmee werd gezegd dat God tot hen sprak. Het teken dat Hij tot hen sprak, zou zijn dat dit gebeurde door deze mannen met 'stamelende lippen', zoals de gebruikte Engelse vertaling het uitdrukt, en in een andere taal die zij niet begrepen, omdat hun taal hun als gestotter in de oren klonk. De HSV geeft deze woorden weer als 'belachelijke klanken'.

Jesaja lijkt te zeggen: „Jullie bespotten mijn manier van spreken alsof ik stamel, alsof die onbeholpen is, alsof die kinderachtig is. Maar God gaat hier in alle ernst tot jullie spreken in een andere taal. Jullie binnenvallende vijanden zullen een andere taal spreken, en God spreekt tot jullie door hun inval en door deze mannen die andere talen spreken.”

9

Pinksteren als waarschuwing voor oordeel

Maar waarom gebruikt Paulus het zoals hij dat doet? Het interessante is dat Paulus dat vers gebruikt om te concluderen dat God mensen met andere tongen gebruikt om tot ongelovigen te spreken. Dat geldt natuurlijk voor de dag van Pinksteren. Op de dag van Pinksteren spraken mensen in andere tongen. De ongelovige Joden hoorden het en het was voor hen een teken dat er iets gebeurd was. Ze wisten niet goed wat ze van dat teken moesten denken, dus ze zeiden:

En zij waren allen buiten zichzelf en raakten in onzekerheid, en de één zei tegen de ander: Wat wil dit toch zeggen?

HANDELINGEN 2:12

Petrus kwam en gaf hun een verklaring, waarvoor hij Joël hoofdstuk 2 aanhaalde. Hij zei:

Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël: En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees.

HANDELINGEN 2:16-17

Hij spreekt erover hoe de Geest zal worden uitgestort en mensen zullen profeteren, en daarna gebruikt hij taal die over het oordeel gaat.

In Handelingen hoofdstuk 2 zegt Petrus in vers 19, wanneer hij Joël aanhaalt:

En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed, vuur en rookwalm.

HANDELINGEN 2:19

Dit is het citaat uit Joël.

Vóór de grote, verschrikkelijke en opmerkelijke dag van de Heere, waarmee de verwoesting van Jeruzalem bedoeld zou zijn, zal God tekenen zenden. Hij zal Zijn Geest over Jeruzalem uitstorten voordat Hij het oordeelt. Het overblijfsel zal de Geest ontvangen. Daarna zal het oordeel komen. Misschien zegt Petrus dat God, door tongen op deze manier te gebruiken om jullie aandacht te trekken, jullie door andere tongen waarschuwt voor een naderend oordeel, zoals Hij dat in zekere zin ook in Jesaja's tijd deed.

Jesaja zegt: „Jullie horen die Assyriërs buiten jullie muur praten. Dat zou jullie iets moeten zeggen: jullie staan onder het oordeel.” Misschien zien Petrus en Paulus daar allebei een parallel. Toen God Zijn Geest uitstortte, kon het verschijnsel van het spreken in tongen worden opgevat als een teken dat het oordeel eraan kwam, zoals Jesaja had gezegd.

Het is nogal een vreemd verband, zoals dat vaak het geval is. Het verband dat de schrijvers van het Nieuwe Testament leggen tussen hun betoog en een uitspraak uit het Oude Testament die zij aanhalen, is vaak nogal eigenaardig.

10

Gods verworpen boodschap van rust

Terug in Jesaja 28:12 staat:

tegen wie Hij zei: Dit is de rust, geef de vermoeide rust, en dit is de verademing — maar zij wilden niet luisteren.

JESAJA 28:12

Vers 12 parafraseert hier de boodschap van Jesaja die hun al is gegeven en die zij verwerpen. Hij zegt: „Er zal op een wat dramatischer manier tot jullie gesproken moeten worden, want Ik heb jullie al een vreedzame boodschap gegeven, een boodschap van rust. Vertrouw gewoon op God, ga Zijn rust binnen en word verkwikt, in plaats van naar Egypte en Assyrië en andere plaatsen te vluchten om hulp te zoeken. Rust gewoon in de Heere. Dat is de boodschap die God voor jullie heeft: rust.”

Hij zegt dat God dit door hem tot hen gesproken heeft. Mogelijk denkt hij aan de boodschap die we in hoofdstuk 30, vers 15 lezen. We weten niet of deze hoofdstukken gerangschikt zijn in de volgorde waarin ze oorspronkelijk zijn uitgesproken. We hebben geen idee. Het kan zijn dat Jesaja 30:15 eerder tot hen was uitgesproken en dat hij daar nu naar terugverwijst.

In dat vers, Jesaja 30:15, staat:

Want zo zegt de Heere HEERE, de Heilige van Israël: Door terugkeer en rust zou u verlost worden, in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn, maar u hebt niet gewild.

JESAJA 30:15

Dat wil zeggen: God heeft hun gezegd dat ze moesten terugkeren van hun vlucht naar Egypte om daar hulp te zoeken. Ze moesten gewoon rustig zijn, stilzitten en de bevrijding van God aanschouwen. De spreker verbindt dit met de Engelse weergave ‘be still’ in Exodus 14:13; de HSV heeft daar ‘houd stand’. Zoals Mozes bij de Rode Zee tegen de Israëlieten zei:

Maar Mozes zei tegen het volk: Wees niet bevreesd, houd stand, zie het heil van de HEERE dat Hij vandaag nog voor u zal bewerken! Want de Egyptenaren die u vandaag ziet, zult u tot in eeuwigheid niet meer terugzien.

EXODUS 14:13

Dat was Jesaja's boodschap aan het volk: wees stil, en God zal jullie redden. Hij verwijst daarnaar als de boodschap die God hun eerder heeft gegeven, in hoofdstuk 28, vers 12. Maar zij hebben die verworpen. Ze wilden niet luisteren. Maar het woord van de Heere was voor hen — en dan krijgen we diezelfde reeks lettergrepen: sav-lasav, sav-lasav, kav-lakav, kav-lakav. Met andere woorden: jullie luisteren niet naar duidelijke taal. God zal tot jullie spreken op manieren die jullie vreemd in de oren klinken, zodat jullie weggaan, achterovervallen, gebroken raken, verstrikt raken en gevangengenomen worden.

Zelfs met deze verklarende opmerkingen besef ik dat het nog steeds een bizarre passage is, en misschien is dit niet eens de juiste verklaring. Maar dit is waar de meeste geleerden tegenwoordig op zijn uitgekomen: 'gebod op gebod, regel op regel' verwijst in wezen naar klanken. Niet zozeer naar de woorden, maar naar de klanken die gewoonlijk gebruikt zouden worden om een kind het alfabet te leren. Het zegt dus eenvoudigweg dat Jesaja zegt: 'Jullie mensen praten alsof wat ik zeg babytaal is.' Wel, misschien gaat God zo tegen jullie spreken, want Hij heeft jullie een duidelijkere boodschap gegeven en daar luisteren jullie niet naar. Jullie zijn echt niet zo verfijnd als jullie denken, en jullie luisteren niet naar wat God te zeggen heeft. Daarom zal Hij op ongebruikelijke manieren tegen jullie spreken, op manieren waaraan jullie niet gewend zijn. Zelfs door vreemdelingen die een vreemde taal spreken die jullie niet kennen.

11

Een doodsverbond tegenover Gods fundament

Daarom, hoor het woord van de HEERE, u, spotters, u, heersers over dit volk dat in Jeruzalem is! Omdat u zegt: Wij hebben een verbond gesloten met de dood, en met het rijk van de dood zijn wij een verdrag aangegaan, wanneer de alles wegspoelende gesel voorbijtrekt, komt hij niet bij ons, want van de leugen hebben wij ons toevluchtsoord gemaakt en in het bedrog hebben wij ons verborgen,

JESAJA 28:14-15

Natuurlijk zouden zij die bewoordingen niet gebruiken. Hij geeft een parodie op hun houding. Wat zij hadden gedaan, was een verbond sluiten met Egypte. Zij zouden waarschijnlijk hebben gezegd: 'Wij hebben een verbond gesloten met Egypte. Daarom zullen wij, wanneer Assyrië als een overstromende gesel door het land trekt, door Egypte worden gered.' Maar hij zegt: 'Jullie hebben zojuist je eigen doodvonnis getekend door een verbond met Egypte te sluiten. Jullie hebben een verbond gesloten met de dood, niet met Egypte. Wanneer de overstromende gesel erdoorheen trekt, denken jullie dat jullie een toevlucht zullen hebben. Maar jullie toevlucht is een leugen. Jullie toevlucht berust op leugens; het is geen echte toevlucht. Jullie ontkennen de werkelijkheid.' Dat is wat hij zegt.

Hij komt in vers 18 op precies die woorden terug, maar tussendoor voegt hij een korte messiaanse passage in. In de verzen 16 en 17 zegt hij:

daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik leg in Sion een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gegroundvest is. Wie gelooft, zal zich niet weg haasten. Ik stel het recht tot meetlint, en de gerechtigheid tot paslood. De hagel zal het toevluchtsoord van de leugen wegvagen, het water zal de schuilplaats overspoelen.

JESAJA 28:16-17

Het meetsnoer en het schietlood worden allebei gebruikt wanneer er een gebouw is neergezet. Een schietlood houdt je natuurlijk langs de muur om te zien of die loodrecht staat, of die goed rechtop staat. Met een meetsnoer zou je de horizontale afmetingen meten. Maar dit zegt in wezen dat er een gebouw in aanbouw is. God zorgt voor een fundament, waarvan wij uit het Nieuwe Testament weten dat het Christus is. Want Paulus haalt dit vers tweemaal aan, in Romeinen 9:33 en Romeinen 10:11. Petrus haalt het aan in 1 Petrus 2:6. Zowel Petrus als Paulus halen dit vers dus aan als een vers dat over Christus gaat. Twee apostelen hebben ons dat verteld.

12

Het nieuwe Sion gebouwd op Christus

Christus wordt dan gezien als een fundament van Sion. Dit staat in de context van de verwoesting van Sion, of in ieder geval het oordeel over Sion in de tijd van Jesaja, dat misschien is uitgesteld tot de tijd van Jeremia. Maar Jeruzalem gaat ten onder. Niettemin is er altijd iets wat God als alternatief heeft gegeven. Er is een Nieuw Sion.

Hij heeft een nieuw fundament, een Nieuw Sion en een nieuwe hoeksteen. Dit is natuurlijk de Messias. Dit Nieuwe Sion is gebouwd op Christus. Hij is het fundament. Paulus zei in 1 Korinthe 3:

Want niemand kan een ander fundament leggen dan wat gelegd is, dat is Jezus Christus.

1 KORINTHE 3:11

En zo is de gemeente Sion, gebouwd op dit fundament van Christus. Zoals Paulus zei in Efeze 2 — ik denk dat het de verzen 20 en 21 zijn:

gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is, en op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, verrijst tot een heilige tempel in de Heere;

EFEZE 2:20-21

Wij zijn een gebouw dat groeit, en de afmetingen van deze tempel zullen worden gemeten naar de maatstaf van recht en gerechtigheid. Of het rechtop staat, stel je vast met een loodlijn of schietlood. Het zal langs de maatstaf van gerechtigheid worden gelegd om te zien of het rechtop staat. De grootte en afmetingen ervan zullen door recht worden bepaald. Dat wil zeggen dat degenen die in gerechtigheid en recht leven, zich binnen deze stad zullen bevinden. Dat zijn de grenzen van de stad. De omtrek ervan wordt gemeten naar de maatstaf van recht. Dus als je rechtvaardig handelt, ben je erin. Als je rechtvaardig bent, ben je erin. Je bevindt je buiten de grenzen als je niet rechtvaardig handelt of niet rechtvaardig bent. De stad wordt in wezen bepaald door degenen die rechtvaardig zijn en rechtvaardig handelen.

De toevlucht van leugens is natuurlijk de stad Jeruzalem, de afvallige stad waarvan de inwoners, zoals hij zegt, een verbond met de dood hebben gesloten en op een toevlucht van leugens vertrouwen. In vers 15 staat:

Omdat u zegt: Wij hebben een verbond gesloten met de dood, en met het rijk van de dood zijn wij een verdrag aangegaan, wanneer de alles wegspoelende gesel voorbijtrekt, komt hij niet bij ons, want van de leugen hebben wij ons toevluchtsoord gemaakt en in het bedrog hebben wij ons verborgen,

JESAJA 28:15

Een deel van deze beeldspraak loopt dus door elkaar. Je hebt de verwoesting van Jeruzalem, maar daartussen wordt ook dit andere Jeruzalem genoemd. Er zijn ook deze mensen die gebouwd zijn op het fundament van Jezus Christus, het ware Jeruzalem. Zij zullen niet worden weggevaagd. Zij hebben een fundament. De toevlucht van leugens is op zand gebouwd. Dat is natuurlijk wat Jezus aan het einde van de Bergrede zei. Hij zei:

Daarom, ieder die deze woorden van Mij hoort en ze doet, die zal Ik vergelijken met een verstandig man, die zijn huis op de rots gebouwd heeft;

MATTHEÛS 7:24

Dat wil zeggen: het trouwe overblijfsel in Israël dat de Messias hoort en Hem gehoorzaamt.

Zij hebben een fundament. De overstromingen zullen komen, maar het huis zal blijven staan. Maar die Joden die Hem hoorden en niet deden wat Hij zei:

En ieder die deze woorden van Mij hoort en ze niet doet, zal met een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op zand gebouwd heeft;

MATTHEÛS 7:26

Wanneer de overstromingen komen, gaat het ten onder. En dus werd de toevlucht van leugens van dat Israël dat Christus verwierp, weggevaagd toen de overstromingen kwamen, de Romeinse invasie, zoals hier staat. Maar zij die Christus volgden, hadden een stevig fundament. Zij bevonden zich in het Sion dat niet ten onder gaat, het Sion dat oprijst, het Sion dat overeind blijft, en dat op Christus gebouwd is.

13

Christus als verworpen hoeksteen

Nu Christus hier een hoeksteen wordt genoemd, denken we aan een andere belangrijke passage die vaak in het Nieuwe Testament wordt aangehaald, soms samen met deze passage uit Jesaja. Er staan in het Oude Testament enkele profetieën over stenen die op Christus betrekking hebben en soms samen worden genoemd. Soms worden er drie samen genoemd: deze, die in Psalm 118, en die in Jesaja 8 over de steen des aanstoots. De schrijvers van het Nieuwe Testament zien Jezus graag als de steen, de hoeksteen, maar ook als een steen des aanstoots. En ze halen verschillende verzen aan die op die manier naar Hem verwijzen.

Naast Jesaja 28:16 halen ze vaak Psalm 118 vers 22 aan. Dit vers wordt in hun geschriften zelfs zowel door Jezus als door de apostelen aangehaald. Jezus haalde dit aan toen Hij op het punt stond de Joden te vertellen dat zij verworpen zouden worden en dat het Koninkrijk aan een ander volk gegeven zou worden, dat de vruchten ervan zou voortbrengen. Hij zei: ‘Hebt u nooit gelezen wat er in de Schriften staat?’ Vervolgens haalde Hij Psalm 118 vers 22 aan:

De steen die de bouwers verworpen hadden, is tot een hoeksteen geworden.

PSALMEN 118:22

Het beeld is opnieuw dat van een gebouw. Er is een steen die God heeft verschaft om het fundament van Sion te zijn. De bouwers, dat wil zeggen de leiders van het natuurlijke Jeruzalem, verwierpen Hem. De steen die zij verwierpen, is niet irrelevant geworden. Hij is de voornaamste fundamentsteen van een nieuw Sion geworden. De

leiders van het oude Sion bouwen niet volgens Gods bouwplan. Hij verschaft de hoeksteen. De hoeksteen bepaalt de vorm en de richting van de muren en dat soort dingen. De hoeksteen is zeer bepalend voor het gebouw. En toch past hij niet bij de bouwers. Hij past niet in hun patroon. Zij hebben een ander idee van Sion dan God heeft. Daarom verwerpen ze de hoeksteen die God verschaft en gooien ze Hem opzij. En niet lang daarna kijken ze om zich heen, en zie: er staat een ander gebouw dat rondom die hoeksteen is gebouwd. Hun gebouw gaat ten onder. Dat andere gebouw wordt gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten.

gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is, en op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, verrijst tot een heilige tempel in de Heere; op Wie ook u mede gebouwd wordt tot een woning van God, in de Geest.

EFEZE 2:20-22

14

De gesel en de uitgestelde ondergang

Na dit terzijde over het Koninkrijk van God gaat het in vers 18 weer over de verwoesting van, of het oordeel over, de inwoners van Jeruzalem. Jesaja 28:18:

Dan zal uw verbond met de dood tenietgedaan worden, uw verdrag met het rijk van de dood zal geen stand houden. Trekt de alles wegspoelende gesel voorbij, dan zult u door hem afgeranseld worden.

JESAJA 28:18

Jullie hebben een verbond gesloten, maar het zal uiteenvallen.

Dat is Assyrië.

Ik zei Assyrië, en het is waar dat Assyrië door Juda heen stroomde en alles wegvaagde behalve Jeruzalem. Dat Jeruzalem niet viel, terwijl het anders wel gevallen zou zijn, is misschien te danken aan een onvoorspelbaar element. Hizkia bekeerde zich en smeekte God. Hij zocht niet langer hulp bij Egypte, maar begon Jahweh te zoeken, en God spaarde de stad. Je zou dus kunnen zeggen dat deze profetie over de gesel die Jeruzalem wegvaagt, beschrijft wat er gebeurd zou zijn als er geen bekering was geweest. Er zijn altijd voorwaarden in zulke profetieën besloten, ook als ze niet uitdrukkelijk worden genoemd. Oordelen kunnen altijd worden afgewend, of in elk geval vaak, meestal, door bekering. En in dit geval werd het oordeel afgewend.

Het is echter geen profetie die niet is uitgekomen, want later trokken de Babyloniërs erdoorheen en bekeerde Jeruzalem zich niet. En het werd inderdaad overspoeld en viel. Deze profetieën kwamen dus op een later tijdstip uit, ongeveer honderd jaar later. Het lijkt sterk op wat we kunnen zien bij Ninevé, de Assyrische hoofdstad. Jona voorspelde dat de stad binnen veertig dagen zou vallen. Maar dat gebeurde niet, omdat de inwoners zich bekeerden. Maar honderd jaar later viel de stad wel. De profetie kwam dus uit, enigszins vertraagd omdat hun bekering hun wat tijd had opgeleverd.

15

Valse rust en een voorwaardelijk oordeel

Vers 20:

Want het bed zal te kort zijn om zich erop uit te strekken, en de deken te smal om zich erin te wikkelen.

JESAJA 28:20

Bedenk nu dat God hen tot rust heeft geroepen. Maar ze rusten niet in God. Ze rusten in hun eigen plannen, hun eigen regelingen die ze met Egypte hebben getroffen, waarop ze hun vertrouwen stellen. Het is alsof ze er nu gerust op kunnen zijn dat ze veilig zijn. Maar Hij zegt:

Jullie liggen op een bed waarop je geen rust zult vinden. Jullie voeten steken over het voeteneind. Het bed is te kort. Jullie dekens zijn veel te smal.

Misschien heb je weleens in zo'n situatie gezeten, dat je op een te kort bed ligt. Sommigen van ons hebben vast weleens meegemaakt dat het bed dat iemand je bij hem thuis geeft om op te slapen zo kort is dat je enkels op het voeteneind liggen. Het is moeilijk om je dan te ontspannen. Je moet je benen optrekken en schuin liggen, omdat het bed niet gemaakt is voor iemand zoals jij om op te liggen. En de deken is te smal. Dat is een heel beeldende beschrijving, vooral wanneer er twee mensen in een bed liggen. Soms kunnen dekens of spreien te smal zijn, omdat je er geen tweede persoon in kunt wikkelen wanneer de eerste er al helemaal in gewikkeld ligt. Eén persoon trekt alle dekens naar zich toe. Natuurlijk ken ik dat verschijnsel niet, maar ik heb verhalen gehoord over dat soort dingen.

Zelfs wanneer je alleen slaapt, gebeurt hetzelfde als je geen echte deken hebt, maar probeert je jas over je heen te trekken of iets dergelijks. Ik heb dat vaak gedaan, omdat ik overal naartoe heb gelift. In mijn vroegere leven heb ik in lege gebouwen, op zolders en dergelijke geslapen. Ik weet heel goed hoe het is om te proberen jezelf toe te dekken wanneer je geen deken van de juiste grootte hebt. Je hebt een jas en trekt die over je heen, maar hij is te klein. Je moet hem steeds opnieuw leggen over het deel van je lichaam dat koud wordt, en proberen telkens een ander deel op te warmen. Zo krijg je gewoon geen rust.

Dat is de gedachte. Het bed is kort. De deken is te smal. Je kunt geen rust krijgen. Je rust op Egypte. Op die manier zul je geen echte rust krijgen. Daarmee kun je niet goed slapen en uitrusten.

Want de HEERE zal opstaan zoals op de berg Perazim. Hij zal woeden, zoals in het dal van Gibeon, om Zijn werk te doen — vreemd zal Zijn werk zijn — en om Zijn daad te verrichten — ongewoon zal Zijn daad zijn. Nu dan, spot niet, anders zullen uw boeien nog strakker aangehaald worden; want een vernietigend einde — en het is vast besloten, heb ik gehoord van de Heere, de HEERE van de legermachten — komt over heel het land.

JESAJA 28:21-22

Dit suggereert dat dit nog kan veranderen. Als jullie spotters blijven, zoals jullie nu zijn — hij noemde hen in vers 14 natuurlijk spottende mannen — dan zullen jullie banden strakker worden aangehaald. Je zult in gevangenschap gaan. Je zult in moeilijkheden komen. Maar wat hierin besloten ligt, is dat dit misschien afgewend kan worden als je geen spotters bent. Met andere woorden, dit is geen absolute dreiging. Dit is een voorwaardelijke dreiging: wees geen spotters, anders zal dit met je gebeuren. Ik heb dit visioen gezien van wat er zal gebeuren als je zo doorgaat.

16

Gods wijsheid in de gelijkenissen van de boer

De verzen 23 tot en met 26 geven een gelijkenis, en de verzen 27 tot en met 29 geven nog een gelijkenis. Ze gaan allebei over landbouw, maar de eerste is een gelijkenis over het zaaien van zaad en de andere is een gelijkenis over het oogsten van gewassen. Hij wijst op de verschillende manieren waarop boeren verschillende soorten graan behandelen. Je plant verschillende graansoorten in verschillende soorten grond. Je maakt de grond op verschillende manieren gereed. Je oogst ze zelfs op verschillende manieren.

In wezen zegt hij dat boeren genoeg verstand hebben om onderscheid te maken tussen wat in het ene geval nodig is en wat in een ander geval nodig is, tussen verschillende gewassen. Zo is God ook verstandig genoeg om te weten hoe Hij met verschillende situaties moet omgaan: mensen die zich bekeren en mensen die zich niet bekeren, mensen die meer gelegenheid hebben gehad en meer schuld dragen, en mensen die minder gelegenheid hebben gehad. God oordeelt niet iedereen precies hetzelfde, maar Hij is verstandig. Hij gebruikt wijsheid, net zoals een boer dat doet.

Het punt van deze gelijkenissen is in feite dat de boer deze wijsheid heeft omdat God die aan hem heeft gegeven. Als God die aan hem heeft gegeven, dan moet God die Zelf ook hebben. Denk je dat God dommer is dan een boer? Waar denk je dat boeren hun vermogen om onderscheid te maken vandaan hebben? Dat hebben ze van God gekregen. Dat is zijn punt.

Neem ter ore en luister naar mijn stem, sla er acht op en luister naar mijn woorden! Ploegt de ploeger heel de dag door om te zaaien? Blijft hij zijn land altijd maar openleggen en eggen? Is het niet zo: heeft hij de bovenlaag ervan geëffend, dan strooit hij wikke uit, zaait er komijn op, en zet tarwe op rij, gerst per vak, en spelt aan de rand? Zijn God onderwijst hem over de juiste wijze. Hij onderwijst hem.

JESAJA 28:23-26

Nee, natuurlijk niet. Hij ploegt eerst en daarna zaait hij. Hij blijft niet eeuwig hetzelfde land opnieuw omploegen. Hij bereidt iets voor.

Met 'Hij' wordt God bedoeld. Boeren doen niet met elke plant precies hetzelfde. Ze zetten ze op de juiste plaats en maken de grond op een passende manier gereed. Waarom? Omdat ze verstand hebben. Ze zijn niet dom. Ze weten hoe ze hun werk moeten doen. Waar hebben ze die kennis vandaan? Ze hebben die wijsheid van God gekregen. Dan moet Hij ook wijs zijn.

Want men dorst wikke toch niet met een dorsslede, en rolt over komijn toch geen wagenwiel? Maar wikke wordt uitgeklopt met een stok, en komijn met een staak. Broodkoren moet wel fijn gemaakt worden, maar hij dorst en dorst het niet voor altijd door; hij plet het niet met zijn wagenwiel, met zijn paarden verpulvert hij het niet.

JESAJA 28:27-28

Dat wil zeggen: iets kwetsbaars als komijn oogst je niet met dezelfde kracht en dezelfde werktuigen als waarmee je tarwe zou oogsten. Wanneer je je tarwe dorst, blijf je daar niet eeuwig mee doorgaan. Je moet die malen. Met verschillende gewassen doe je verschillende dingen. Hij zegt:

Ook dit gaat uit van de HEERE van de legermachten. Hij is wonderbaar van raad, Hij is groot in wijsheid.

JESAJA 28:29

Dit is gewoon een manier om te zeggen: je moet weten dat God weet wat Hij doet. Hij weet hoe Hij onderscheid moet maken tussen verschillende situaties. Hij weet te onderscheiden wat er nodig is. Dat zou je kunnen afleiden uit het feit dat zelfs boeren zulke verschillen maken in hun werk. En waar denk je dat zij die kennis vandaan halen? Ze krijgen die van God. Dan moet Hij ook verstandig zijn.

17

Ariël en het vuur van Gods oordeel

Dan hoofdstuk 29:

Wee Ariël, Ariël, de stad waar David zich gelegerd heeft! Voeg jaar bij jaar, laat de feesten hun kringloop hebben, toch zal Ik Ariël in het nauw drijven, er zal geklag en geklaag zijn, zij zal Mij als een ariël zijn. Want Ik zal u rondom belegeren, Ik zal u insluiten met bolwerken en versterkingen tegen u opwerpen.

JESAJA 29:1-3

Dat is duidelijk Jeruzalem.

De Assyriërs hebben dit gedaan, maar later hebben ook de Babyloniërs en de Romeinen dit gedaan.

Dan zult u vernederd worden, spreken vanuit de aarde en gedempt zullen uw woorden klinken uit het stof. Uw stem vanuit de aarde zal zijn als die van een dodenbezweerder; en uw woorden klinken piepend uit het stof.

JESAJA 29:4

Met andere woorden: je zult dood zijn. Je zult niet meer praten zoals je nu praat. Als je al praat, zal het klinken alsof een geest praat, alsof de doden spreken. Dat is waar hij het over heeft.

Ariël, de naam die hier wordt gegeven aan de stad waar David woonde, met andere woorden Jeruzalem, wordt soms vertaald als 'Leeuw van God'. Velen zeggen dat Ariël vertaald moet worden als 'Leeuw van God'. Ik heb mensen gekend die hun kind Ariël noemden met die vertaling in gedachten. Maar veel geleerden zeggen dat het eigenlijk 'vuurhaard van God' betekent, zoals de vuurhaard vóór een open haard, de plek vóór het vuur. Je zou kunnen aanvoeren dat de belegerende legers het vuur van Gods oordeel zijn en dat ze vlak aan de rand van Jeruzalem staan. Het is dus als een vuurhaard. Het vuur is zo dichtbij. Gods oordeel is even dicht bij Jeruzalem als het vuur bij de vuurhaard van een open haard is.

Het vuur wordt in dit geval misschien gezien als Gods oordeel in de vorm van de Assyriërs, of misschien de Babyloniërs, of misschien de Romeinen. Het is moeilijk om precies te weten welke van deze bedoeld worden, want er wordt inderdaad gesproken over de ondergang van de stad. De Assyriërs hebben haar niet ten val gebracht. De Babyloniërs en de Romeinen hebben dat allebei wel gedaan. Maar het punt is dat, ook al trekken er legers als een vuur tegen Jeruzalem op, God Degene is Die dit doet. Daarom is God het vuur waarmee de inwoners te maken hebben.

In hoofdstuk 31, vers 9, staat bijvoorbeeld:

En zijn rots zal van angst verdertrekken, en zijn vorsten zullen ontstellen door de banier, spreekt de HEERE, Die op Sion een vuur heeft en in Jeruzalem een oven.

JESAJA 31:9

Dit gaat over Assyrië, zoals je uit het vorige vers kunt opmaken. Dit is interessant, omdat Assyrië waarschijnlijk het vuur van Gods toorn tegen hen was. Maar toen zij zich eenmaal bekeerden, was Gods vuur in Hizkia's tijd in Jeruzalem. God zond Zijn engel uit en vernietigde de Assyriërs. Daar gaat vers 8 over. Gods bevrijding van Juda uit de macht van Assyrië is waar de verzen 8 en 9 naar verwijzen. Maar er staat dat God Zijn vuur in Jeruzalem heeft, zoals in een open haard. Dit beeld van de vuurhaard houdt daar ongetwijfeld verband mee.

In hoofdstuk 33, vers 14, staat:

De zondaars in Sion zijn angstig, huiver heeft de huichelaars aangegrepen: Wie onder ons kan verblijven bij een verterend vuur? Wie onder ons kan verblijven bij een eeuwige gloed?

JESAJA 33:14

En zij zeggen:

Wie van ons kan bij het verterende vuur wonen? Wie van ons kan bij een eeuwige vuurzee wonen?

God te midden van Zijn volk is als een verterend vuur. Natuurlijk, als je goud bent, zuivert het je eigenlijk alleen maar. Als je kaf, doornstruiken en dorens bent, verbrandt het je. Wie kan bij vuur wonen? Eigenlijk alleen goud. Alleen dingen die onvergankelijk zijn, kunnen bij vuur wonen. Dingen die kaf en waardeloos zijn, kunnen dat niet. De zondaars in Sion merken dus dat het onmogelijk is om in de nabijheid van God te wonen.

Als Ariël ‘de vuurhaard van God’ betekent, zoals de meeste geleerden zouden betogen, verwijst het naar het vuur van God dat zich in of bij Jeruzalem bevindt, of met Jeruzalem verbonden is. Het kan Gods oordelende vuur tegen hen zijn wanneer zij zich Zijn oordeel op de hals halen. Of het kan Zijn vuur van heiligheid binnen de stad zijn, wanneer het een heilige stad is. Daardoor is het voor de afvallige onmogelijk daarin te overleven. Het beeld van vuur lijkt dus verbonden te zijn met de naam Ariël, als die naam inderdaad over een vuurhaard spreekt.

18

De vijanden van Sion worden verijdel

Hoofdstuk 29, vers 5:

Dan zal de menigte van hen die u vreemd zijn, worden als fijn stof, en de menigte van geweldplegers als voorbijvliegend kaf. In een ogenblik zal het gebeuren, plotseling. Door de HEERE van de legermachten zult u gestraft worden met donder, aardbeving en groot geluid, wervelwind, storm en de vlam van een verterend vuur. Als een droom, een nachtelijk visioen zal de menigte van al de volken worden die strijden tegen Ariël, ja, allen die strijden tegen hem en zijn vestingen, en die hem in het nauw drijven. Het zal zijn zoals wanneer een hongerige droomt, en zie, hij eet, maar als hij ontwaakt, is hij nog onverzadigd; of zoals wanneer een dorstige droomt, en zie, hij drinkt, maar als hij ontwaakt, zie, hij is uitgeput en nog versmacht hij: zó zal het met de menigte van alle heidenvolken zijn die strijden tegen de berg Sion.

JESAJA 29:5-8

Opnieuw lijkt er een overgang plaats te vinden tussen het oude en het nieuwe Sion. De verzen 1 tot en met 4 gaan zeker over het oordeel over het Sion dat onder het oordeel ligt. Maar in dit latere gedeelte wordt gesproken over het oordeel over de vijanden van Gods volk, de vijanden van Sion. Er staat dat ze gefrustreerd zullen raken. Ze zullen het gevoel hebben dat ze aan het winnen zijn, maar ze hebben helemaal niets gewonnen. Ze zullen zijn als een hongerige man die droomt dat hij aan het eten is. Hij heeft het gevoel dat hij verzadigd is, maar hij wordt wakker en zegt:

Ik heb helemaal niets gegeten. Ik zit nog niet vol.

Met degenen die Sion verwoesten, zou Babel bedoeld kunnen zijn: het verwoest Jeruzalem en ontdekt dan tot zijn ergernis dat Sion later toch weer wordt hersteld. Daarom wordt hun honger, hun honger om het te verwoesten, niet werkelijk gestild. Of het zou zelfs kunnen slaan op het jaar 70 na Christus. Josephus vertelt ons dat Titus, toen hij kwam om Jeruzalem te verwoesten, geloofde dat de verwoesting van Jeruzalem en de tempel het einde van het jodendom en het christendom zou betekenen. De Romeinen geloofden dat het christendom slechts een sekte binnen het jodendom was. De Romeinen konden het monotheïsme niet begrijpen. Geen enkel volk geloofde in slechts één God, behalve de Joden. Maar de christenen deden dat toen ook, dus het leek erop dat de christenen gewoon een tak van het jodendom waren. Hij dacht: verwoest de tempel, en dan zijn we van die twee plagen af, het jodendom en het christendom.

Maar hij had het mis. Hij maakte inderdaad een einde aan het jodendom, maar als hij hunkerde naar de verwoesting van Sion, het Sion van God dat gebouwd is op het fundament dat Christus heeft gelegd, dan was zijn honger slechts een droom. Hij droomde alleen maar van de overwinning, want het christendom bleef wel bestaan. Sion bleef wel voortbestaan — niet het natuurlijke Sion, maar het geestelijke Sion.

19

Geestelijke blindheid en het verzegelde boek

Vers 9:

Zij aarzelen. Sta daarover verbijsterd. Zij zijn verblijd. Roep daarom. Zij zijn dronken, maar niet van wijn; zij waggelen, maar niet van sterkedrank.

JESAJA 29:9

Waarschijnlijk wankelen ze onder het verdriet en de pijn van een invasie. Ze wankelen als dronken mensen, maar ze hebben geen alcohol in hun lichaam.

Want de HEERE heeft over u uitgegoten een geest van diepe slaap. Gesloten heeft Hij uw ogen, de profeten; en uw hoofden, de zieners, heeft Hij omhuld.

JESAJA 29:10

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Romeinen 11:8, maar de bewoording is Jesaja 29:10.

De profeten waren de zieners, en God heeft de profeten weggenomen, zodat de ogen van het volk gesloten zijn. Maar deze uitspraak:

De Heer heeft jullie in een diepe slaap gebracht, haalt Paulus aan in Romeinen 11, vers 8, en hij zegt dat dit van toepassing is op de Joden van zijn tijd. Het kan dus inderdaad het oordeel over Jeruzalem in de eerste eeuw zijn, in het jaar 70 na Christus, dat

hier in beeld is. God heeft over de goddelozen in Jeruzalem een geest van sluimering uitgegoten, waardoor zij verblind werden. Paulus zegt dat dit tot in zijn eigen tijd voortduurt.

Daarom is voor u het visioen van dit alles geworden als de woorden van een verzegeld boek. Men geeft het aan iemand die lezen kan en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt: Dat kan ik niet, het is verzegeld. Of men geeft het aan iemand die niet lezen kan, en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt: Ik kan niet lezen.

JESAJA 29:11-12

Met andere woorden, het visioen van de profeten is eenvoudigweg ontoegankelijk. Of iemand nu kan lezen of niet, het zal niet gelezen worden. Iemand die niet kan lezen, kan sowieso niet lezen. Iemand die wel kan lezen, kan dit niet lezen omdat het verzegeld is. God heeft het verzegeld. Dat betekent dat God niet langer door de profeten spreekt. Wat God ook te zeggen heeft, het is voor deze mensen ontoegankelijk, omdat Hij hun ogen heeft gesloten en de profeten bij hen heeft weggenomen. Het is alsof Gods woorden in een boek stonden, maar niemand het om verschillende redenen kan lezen. Het is eenvoudigweg niet iets wat ze kunnen lezen.

20

Lippendienst en de Pottenbakker

De Heere zei: Omdat dit volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij eren met hun lippen, maar hun hart ver van Mij houden, en hun vrees voor Mij slechts een aangeleerd gebod van mensen is, daarom, zie, ga Ik verder met wonderlijk te handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaar; want de wijsheid van zijn wijzen zal vergaan en het verstand van zijn verstandigen zal zich verbergen.

JESAJA 29:13-14

Deze uitspraak, dat mensen met hun mond naderen en in hun hart ver weg blijven, wordt door Jezus aangehaald in Markus 7, de verzen 6 en 7. Daarvan staat een parallel gedeelte in Mattheüs 15, de verzen 8 en 9. Maar Jezus haalt het aan met betrekking tot Zijn generatie. Paulus haalt vers 10 aan met betrekking tot zijn generatie. Jezus haalt vers 13 aan met betrekking tot Zijn generatie. Het begint erop te lijken dat dit over die generatie gaat. Daarom zijn in die generatie zowel de verwoesting van Jeruzalem als de bevrijding van Sion te zien. Jeruzalem werd door de Romeinen verwoest, en Christus bracht een nieuw Sion tot stand.

Vers 15:

Wee hun die zich diep verbergen voor de HEERE om hun voornemen te verbergen; hun daden vinden in het duister plaats, zij zeggen: Wie ziet ons en wie kent ons? U draait de zaken om! Alsof de pottenbakker als gelijk beschouwd kan worden met het leem, zodat het maaksel over zijn maker zegt: Hij heeft mij niet gemaakt, en het gevormde voorwerp over zijn pottenbakker zegt: Hij heeft er geen inzicht in.

JESAJA 29:15-16

Ze proberen hun overleg voor God te verbergen, hun wegen voor God te verbergen. Hij zegt:

Wat, denken jullie dat de pottenbakker net zo dom is als de klei? Jullie zijn klei. Klei heeft totaal geen verstand, maar de pottenbakker wel. Kan de aardewerken pot over de pottenbakker zeggen: Hij snapt er niets van, alleen omdat de klei er niets van snapt?

Met andere woorden, deze mensen vergissen zich als ze denken dat ze God voor de gek kunnen houden. Hij is niet zo dom als zij.

21

God keert de rollen om

De rest van dit hoofdstuk wordt dan een passage over de messiaanse tijd.

Is het niet nog een klein moment totdat de Libanon zal veranderen in een vruchtbaar veld, en het vruchtbare veld als een woud beschouwd zal worden?

JESAJA 29:17

Libanon is een bosgebied. Libanon zou een onontgonnen land voorstellen, waar bossen zijn. Bossen groeien in Libanon in het wild, maar het zal worden als een bebouwde akker die vruchtbaar is. Het bos brengt geen vrucht voort. Aan de andere kant zal de vruchtbare akker in een bos worden veranderd, of in Libanon. Met andere woorden, er zal een omkering van zaken plaatsvinden. Alles zal ondersteboven worden gekeerd. Merk op dat hij in vers 16 zei:

Jullie mensen hebben de zaken echt omgedraaid.

Jullie denken dat jullie de pottenbakker zijn en Hij de klei is, maar het is andersom: Hij is de Pottenbakker en jullie zijn de klei.

Zo zal God ook de zaken omkeren. Het bos zal in cultuur worden gebracht en de bebouwde akker zal een bos worden. Natuurlijk stelt het bos datgene voor wat voordien niet vruchtbaar was, waarschijnlijk de heidenen. Maar het zal Gods wijngaard worden. Het zal Gods akker worden. Het zal datgene worden waaruit God Zijn vrucht haalt, het volk waaruit Hij Zijn vrucht zal krijgen.

Maar aan de andere kant zal de bebouwde akker of wijngaard die Hij voorheen had, in een bos, een woestenij, worden veranderd. Dat is Jeruzalem. Het zal worden prijsgegeven en niet langer door God worden verzorgd. Het zal gewoon verwilderen. Maar datgene waarvoor God voordien niet zorgde — de woestenij, de heidenen — zal Zijn vruchtbare akker worden. De situatie zal precies het omgekeerde worden van wat ze vroeger was.

22

Een nieuw volk hoort en begrijpt Gods woord

Op die dag zullen de doven horen de woorden van het Boek, en, verlost van donkerheid en duisternis, zullen de ogen van de blinden zien.

JESAJA 29:18

Denk eraan, het boek dat verzegeld was, was het profetische visioen dat voor de mensen van Jeruzalem verborgen was. Maar voor deze mensen zal het niet verborgen zijn. Deze mensen zullen Gods woorden horen. De doven, degenen die het vroeger niet konden horen, zullen de woorden van het boek horen.

De zachtmoedigen zullen blijdschap op blijdschap hebben in de HEERE, en de armen onder de mensen zullen zich in de Heilige van Israël verheugen.

JESAJA 29:19

Daar is dat motief van vreugde weer.

Met 'de gewelddadige' wordt kennelijk hun vijand bedoeld. Dat zou in dit geval de duivel kunnen zijn, maar de kerk heeft ook andere, menselijke vijanden gehad.

Want de geweldpleger zal omkomen, het zal uit zijn met de spotter. En allen die uit zijn op onrecht, zullen uitgeroeid worden: zij die een mens schuldig verklaren om een woord, zij die valstrikken leggen voor wie opkomt voor het recht in de poort, zij die de rechtvaardige wegdrukken, de woestenij in.

JESAJA 29:20-21

De mensen in het natuurlijke Jeruzalem werden mede geoordeeld omdat ze het recht omkeerden. Ze zouden iemand tot overtreder maken. Ze zouden hem arresteren omdat hij het juiste deed, omdat hij de waarheid vertelde, omdat hij het Woord van God sprak. Degene die hen terechtwijst, is in hun ogen een overtreder. Met andere woorden, ze vervolgen de profeten.

Daarom, zo zegt de HEERE tegen het huis van Jakob, Hij Die Abraham heeft verlost: Nu zal Jakob niet beschaamd hoeven te worden, en nu zal zijn gezicht niet wit wegtrekken, want als hij zijn kinderen ziet, het werk van Mijn handen in zijn midden, dan zullen zij Mijn Naam als heilig erkennen, zij zullen de Heilige van Jakob als heilig erkennen, zij zullen bevreesd zijn voor de God van Israël. Wie dwalen in hun geest, zullen tot inzicht komen, wie morren, zullen onderwijzing aanvaarden.

JESAJA 29:22-24

Israël zal dus nieuwe kinderen zien, waarschijnlijk heidenen, die worden binnengebracht, en zij zullen allemaal de God van Israël vrezen. Er staat:

Deze mensen, die het helemaal verkeerd begrepen, zullen het gaan begrijpen.

Het betekent waarschijnlijk de heidenen die voordien heidenen in godsdienstige zin waren. Ze hadden in hun geest gedwaald, maar daarna zullen ze tot inzicht komen wanneer ze tot discipelen worden gemaakt. Wanneer je de volken tot discipelen gaat maken en hun leert wat Jezus heeft gezegd, zullen degenen die vroeger dwaalden en morden daadwerkelijk de messiaanse wet en leer leren. Dit is dus opnieuw een passage over de messiaanse tijd. We komen terug op de resterende hoofdstukken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Lukas 6:20

- Lukas 6:24
- Lukas 6:21
- Lukas 6:25
- Jesaja 28:7
- Jesaja 28:14
- Lukas 21:20
- Lukas 21:22
- Jesaja 28:1-6
- 1 Koningen 19:10
- 1 Koningen 19:18
- Jesaja 28:9
- Jesaja 28:10
- Jesaja 28:11
- Jesaja 33:19
- 1 Korinthe 14:20-21
- 1 Korinthe 14:22
- Handelingen 2:12
- Handelingen 2:16-17
- Handelingen 2:19
- Jesaja 28:12
- Jesaja 30:15
- Exodus 14:13
- Jesaja 28:14-15
- Jesaja 28:16-17
- 1 Korinthe 3:11
- Efeze 2:20-21
- Jesaja 28:15
- Mattheüs 7:24
- Mattheüs 7:26
- Psalmen 118:22
- Efeze 2:20-22
- Jesaja 28:18
- Jesaja 28:20
- Jesaja 28:21-22

- Jesaja 28:23-26
- Jesaja 28:27-28
- Jesaja 28:29
- Jesaja 29:1-3
- Jesaja 29:4
- Jesaja 31:9
- Jesaja 33:14
- Jesaja 29:5-8
- Jesaja 29:9
- Jesaja 29:10
- Jesaja 29:11-12
- Jesaja 29:13-14
- Jesaja 29:15-16
- Jesaja 29:17
- Jesaja 29:18
- Jesaja 29:19
- Jesaja 29:20-21
- Jesaja 29:22-24

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.